

นิพนธ์ต้นฉบับ

การส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในระดับท้องถิ่น:
กรณีศึกษา อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

**Promoting Forest Resource Conservation at Local Scale: A Case Study of
U Thong District, Suphan Buri Province**

นภวรรณ ฐานะกาญจน์ พงษ์เขียว^{1*}
ธนกรุต สังข์เฉย²

Noppawan Tanakanjana Phongkhio^{1*}
Thanakrit Sangchoey²

¹คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

Faculty of Forestry, Kasetsart University, Chatuchak, Bangkok 10900 Thailand

²คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตเพชรบุรี เพชรบุรี 76120

Faculty of Management Science, Silpakorn University, Petchburi Campus, Petchburi 76120 Thailand

* Corresponding Author, E-mail: fformwt@ku.ac.th

รับต้นฉบับ 13 พฤศจิกายน 2561

รับแก้ไข 14 ธันวาคม 2561

รับลงพิมพ์ 19 ธันวาคม 2561

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the basic socio-economic characteristics of local people in the communities adjacent to forest areas in U Thong district, Suphan Buri province, to determine factors influencing forest resource conservation intention of the local people and to study on the opinion of community leaders toward forest resource conservation promotion in the study area. Data were collected by using questionnaire and in-depth interview and were analyzed by descriptive statistics, correlation analysis, multiple regression analysis and content analysis. It was found that the local people have potential in forest resource conservation participation. Value toward forest resources and attitudes toward forest resource conservation of the local people were factors influencing their conservation intention. Forest resource conservation in the study area should be promoted through knowledge extension to maintain positive value and attitude toward forest resource conservation among local people in the area. Young people should be the target group for conservation promotion. While threats to forest area at the local scale such as stone explosion concession in national reserved forests, livestock grazing and invasive plant species should be controlled and removed.

Keywords: Forest resource conservation, Local people, U Thong district, Suphan Buri province

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจสังคมของคนในชุมชนท้องถิ่นใกล้พื้นที่ป่าไม้ในอำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี บ่งชี้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของคนในชุมชนท้องถิ่น และศึกษาทัศนคติของผู้นำชุมชนต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ศึกษาทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์ถดถอยพหุ และการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่าคนในชุมชนท้องถิ่นมีศักยภาพในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของคนในชุมชนท้องถิ่น คือ การให้คุณค่าต่อทรัพยากรป่าไม้ และทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่จึงควรทำโดยการเผยแพร่ความรู้เพื่อคงไว้ซึ่งการให้คุณค่าและทัศนคติทางบวกต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของคนท้องถิ่นในพื้นที่ โดยกลุ่มเป้าหมายของการส่งเสริมการอนุรักษ์ คือ คนรุ่นเยาว์ ในขณะที่วัยกลางคนควรมีการควบคุมและจัดปัจจัยคุกคามพื้นที่ป่าในพื้นที่ได้แก่ การให้สัมปทานระเบิดหินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ การเลี้ยงปลุสตั้ว และการคุกคามของพืชต่างถิ่น

คำสำคัญ: การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้, คนท้องถิ่น, อำเภออุทอง, จังหวัดสุพรรณบุรี

คำนำ

การลดลงของพื้นที่ป่าไม้ของประเทศนับเป็นปัญหาที่เรื้อรัง ต่อเนื่องมาช้านาน แม้รัฐบาลและหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงจะพยายามหลากหลายรูปแบบในการชะลอการลดลงของพื้นที่ป่า ส่งเสริมการปลูกป่าเพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าในทุกพื้นที่ ๆ มีศักยภาพและมีความเป็นไปได้ รวมถึงส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในทุกระดับมาอย่างต่อเนื่องกว่า 2 ทศวรรษ เพื่อให้พื้นที่ป่าและทรัพยากรป่าไม้ของประเทศกลับมาอุดมสมบูรณ์ใกล้เคียงกับในอดีต แต่สถานการณ์ป่าไม้ก็ยังมี ความเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก จากข้อมูลสถิติของกรมป่าไม้พบว่าพื้นที่ป่าของประเทศจาก 138,566,875 ไร่ หรือร้อยละ 43.21 ของเนื้อที่ประเทศ ในปี พ.ศ. 2516 ลดลงมาเหลือ 102,156,351 ไร่ หรือร้อยละ 31.58 ของเนื้อที่ประเทศ ในปี พ.ศ. 2560 (Royal Forest Department, 2018) โดยมีอัตราค่อนข้างคงที่ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา มิได้เพิ่มขึ้นตามความพยายามในการเพิ่มพื้นที่ป่า กับเมื่อลงไปศึกษารายละเอียดในระดับท้องถิ่น ยังพบว่าขอบเขตของพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายในสภาพความเป็น

จริงยังถูกรุกรกทำลายอย่างต่อเนื่อง ทั้งป่าอนุรักษ์หรือพื้นที่คุ้มครอง เช่น อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน จนถึงป่าสงวนแห่งชาติ จึงเชื่อได้ว่าพื้นที่ป่าที่เหลืออยู่จริงในประเทศน่าจะมีปริมาณน้อยกว่าตัวเลขพื้นที่ป่าที่ระบุข้างต้น การส่งเสริมและยกระดับการอนุรักษ์ในระดับท้องถิ่นในทุกพื้นที่จึงมีความจำเป็น และผืนป่าที่ยังคงเหลืออยู่ ไม่ว่าจะมีความเล็กเป็นลักษณะหย่อมป่าก็มีคุณค่า ควรที่จะได้รับการดูแลเอาใจใส่จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

อำเภออุทอง เป็นอำเภอเล็ก ๆ อำเภอหนึ่งของจังหวัดสุพรรณบุรี และเมื่อพูดถึงอุทอง คนส่วนใหญ่ก็จะนึกถึงการเป็นต้นกำเนิดอารยธรรมแห่งสุวรรณภูมิ ศูนย์กลางของอาณาจักรทวารวดี และเป็นจุดกำเนิดของพุทธศาสนาในประเทศไทย (Phongkhieo *et al.*, 2018) โดยอำเภออุทองมิได้มีชื่อเสียงในด้านการเป็นแหล่งทรัพยากรป่าไม้ที่สำคัญ อย่างไรก็ตาม อำเภอเล็กๆ แห่งนี้มีป่าสงวนแห่งชาติตั้งอยู่ถึง 4 ป่า ประกอบด้วยป่าเขาตะโกปิตทองและป่าเขาเพชรน้อย ป่าเขาทุ่งดินคำ และป่าเขาตาแก้ว ป่าบ้านโฆ้ง และป่าสระยายโสม กับมีวนอุทยานตั้งอยู่ 1 แห่ง คือ วนอุทยานพุม่วง โดย

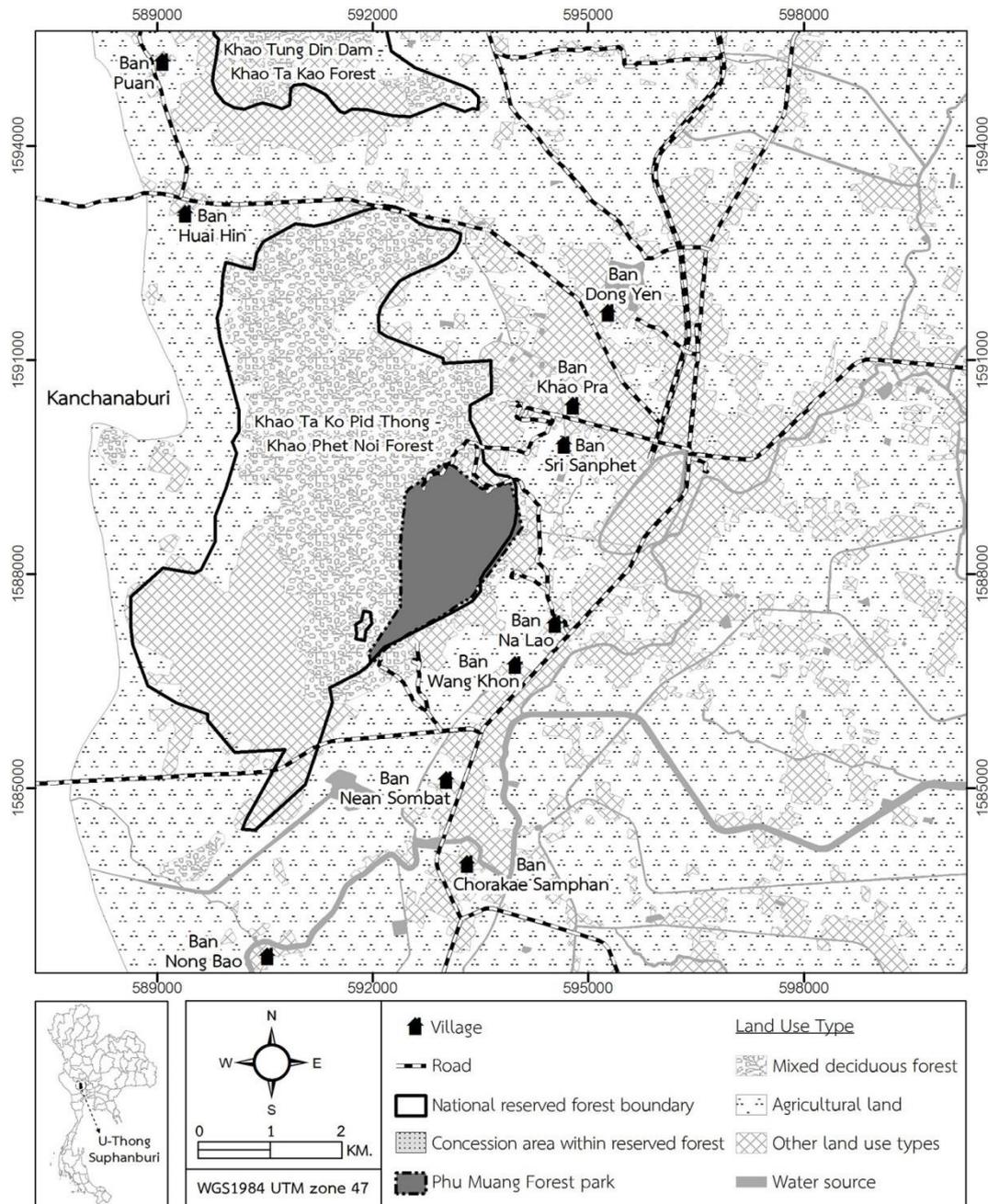
ขอบเขตตามกฎหมายของป่าสงวนแห่งชาติทั้งหมดและวนอุทยานพุ่มม่วง มีพื้นที่รวมกันประมาณ 48,143.75 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.99 ของเนื้อที่อำเภอ หากแต่เมื่อมีการศึกษาข้อมูลโดยการแปลภาพถ่ายดาวเทียมกลับพบว่าพื้นที่ป่าที่มีอยู่จริงมีเพียงประมาณ 24,556.25 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 6.11 ของเนื้อที่อำเภอ (Phongkhieo and Nunsong, 2016) โดยส่วนที่หายไปมีทั้งพื้นที่สัมปทาน การระเบิดหิน และการบุกรุกพื้นที่เพื่อการเกษตรของราษฎรในท้องถิ่น และกิจกรรมอื่นๆ โดยภาพรวมสถานการณ์ป่าไม้ในอำเภออุ้มทองจึงค่อนข้างวิกฤตและจำเป็นต้องดำเนินการความพยายามทุกรูปแบบที่จะยกระดับการอนุรักษ์พื้นที่ป่าและทรัพยากรป่าไม้ที่เหลืออยู่ไว้ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการความร่วมมือระหว่างคณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) ที่มีเป้าหมายหลักเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนพื้นที่สวนหินธรรมชาติพุงนางาค ที่ตั้งอยู่ในเขตวนอุทยานพุ่มม่วง และป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาตะโกปัดทอง-ป่าเขาเพชรน้อย และพื้นที่เชื่อมโยง ในเขตอำเภออุ้มทอง ซึ่งดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 จนถึง พ.ศ. 2561 โดยงานวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ศึกษาลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจสังคมของคนในชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ป่าในอำเภออุ้มทอง ศึกษาภาพการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของคนในชุมชนท้องถิ่น และทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และศึกษาทัศนคติของผู้นำชุมชนเกี่ยวกับสถานการณ์ป่าไม้ ปัจจัยคุกคามการคงอยู่ของพื้นที่ป่าและแนวทางในการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่อำเภออุ้มทอง เพื่อใช้เป็นแหล่งนันทนาการและการศึกษาเรียนรู้ธรรมชาติของคนในท้องถิ่นและผู้มาเยือน ตลอดจนเป็นพื้นที่ที่เกื้อหนุนวิถีชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่นในระดับที่ธรรมชาติยังคงสามารถรักษาสสมดุลในตัวเองเอาไว้ได้ในระยะยาว

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตเชิงพื้นที่ที่เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ใกล้พื้นที่ป่าในอำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วยหมู่บ้านต่าง ๆ จำนวน 10 หมู่บ้าน ใน 3 ตำบลคือ หมู่ที่ 1 บ้านนาลาว หมู่ที่ 5 บ้านเขาพระ หมู่ที่ 9 บ้านศรีสรรเพชร และหมู่ที่ 10 บ้านคงเย็น ตำบลอุ้มทอง หมู่ที่ 1 บ้านหนองบัว หมู่ที่ 5 บ้านจรเข้สามพัน หมู่ที่ 14 บ้านเนินสมบัติ และหมู่ที่ 15 บ้านวังขอน ตำบลจรเข้สามพัน และ หมู่ที่ 5 บ้านห้วยหิน หมู่ที่ 13 บ้านพวน ตำบลหนองโอง ซึ่งหมู่บ้านทั้งหมดมีที่ตั้งปรากฏตาม Figure 1 โดยมีขอบเขตในเชิงประชากรเป็นราษฎรที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านทั้ง 10 หมู่บ้านดังกล่าวข้างต้นทุกครัวเรือน และผู้นำชุมชนทุกหมู่บ้าน

สำหรับขอบเขตในเชิงของแนวคิดในการวิจัยในส่วนของปัจจัยที่มีศักยภาพ หรือปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งงานวิจัยนี้วัดในลักษณะของความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม (behavior intention) หรือ ความตั้งใจในการร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ผู้วิจัยประยุกต์ มาจากทฤษฎีเหตุผลแห่งการกระทำ (The Theory of Reasoned Action) (Fishbein and Ajzen, 1975; Ajzen and Fishbein, 1980) ซึ่งให้ความสำคัญกับอิทธิพลของทัศนคติ และความเชื่อ ต่อความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมของปัจเจกบุคคล ผสมผสานกับข้อค้นพบจากงานวิจัยของ Phongkhieo and Sangchoey (2017) ที่ทำการวิเคราะห์ห่อภิมาณ (Meta-analysis) พฤติกรรมการอนุรักษ์ของผู้ใช้ประโยชน์พื้นที่คุ้มครองในประเทศไทย จากงานวิจัยภายในประเทศในระหว่างปี พ.ศ. 2540-2558 จำนวน 118 เรื่อง ที่พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ของผู้ใช้ประโยชน์พื้นที่คุ้มครองประกอบด้วย 4 กลุ่มปัจจัย คือ ปัจจัยด้านสังคมประชากร ด้านเศรษฐกิจ ด้านการรู้จัก และด้านสถานการณ์

Figure 1 Location of the villages adjacent to reserved forests in U Thong district, Suphan Buri province

อุปกรณ์และวิธีการ

งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ อุปกรณ์หลักในการวิจัย คือ แบบสอบถามข้อมูลลักษณะ

พื้นฐานทางเศรษฐกิจสังคม การมีส่วนร่วมของคนชุมชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง สำหรับการเก็บข้อมูลในระดับครัวเรือนจากรายครัวที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ตั้งอยู่ใกล้พื้นที่ป่าจำนวน 10 หมู่บ้าน

และแบบสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและอาสาสมัครอนุรักษ์สวนหินพุหางนาค

การสุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรหลักในการวิจัยครั้งนี้คือ ราษฎรที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านจำนวน 10 หมู่บ้านในตำบลอุทอง ตำบลจรเข้สามพัน และตำบลหนองโอง อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีจำนวนครัวเรือนรวมกันทั้งสิ้น 4,023 ครัวเรือน (U Thong Tambon Administration Office, 2018; Jorakhesamphan Tambon Administration Office, 2018; and Nongong Tambon Administration Office, 2018) โดยงานวิจัยนี้ใช้ครัวเรือนเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ (unit of analysis) ทำการสุ่มตัวอย่างจำนวนครัวเรือนในการเก็บข้อมูลโดยใช้สูตรกำหนดขนาดตัวอย่างของ Cochran (1977) กำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.05 ได้ขนาดตัวอย่างรวม 337 ครัวเรือน จากนั้นทำการกระจายตัวอย่างเป็นสัดส่วนกับจำนวนครัวเรือนประชากรในแต่ละหมู่บ้าน ได้ขนาดตัวอย่างสำหรับบ้านนาลาว 43 ครัวเรือน บ้านเขาพระ 38 ครัวเรือน บ้านศรีสรรเพชร 50 ครัวเรือน บ้านดงเย็น 29 ครัวเรือน บ้านหนองบัว 27 ครัวเรือน บ้านจรเข้สามพัน 73 ครัวเรือน บ้านเนินสมบัตินิ 13 ครัวเรือน บ้านวังขอน 25 ครัวเรือน บ้านห้วยหิน 16 ครัวเรือน และ บ้านพวน 23 ครัวเรือน ในส่วนของประชากรกลุ่มผู้นำชุมชน ทำการเก็บข้อมูลจากผู้นำชุมชนตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับมอบหมายในทุกหมู่บ้าน รวม 10 หมู่บ้าน และผู้นำอาสาสมัครอนุรักษ์สวนหินพุหางนาค จำนวน 5 คน

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือหลักที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากราษฎรในชุมชน คือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นบนพื้นฐานของแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้จากการตรวจเอกสาร ประกอบด้วยข้อมูล 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครัวเรือนและลักษณะทางประชากร ตอนที่ 2 ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ตอนที่ 3 การใช้ที่ดินและทรัพยากรป่าไม้ และตอนที่ 4 การให้คุณค่าต่อ

ทรัพยากรป่าไม้ทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และความตั้งใจในการร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การตรวจสอบความเป็นปรนัย (objectivity) และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและเชิงโครงสร้าง (content and construct validity) ของเครื่องมือทำโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ซึ่งผลการตรวจสอบได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อความกับวัตถุประสงค์ของการวัด (Index-objective Congruence : IOC) 0.85 ผ่านเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (Rovinelli and Hambleton, 1977) จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทำการทดสอบกับราษฎรในหมู่บ้านในตำบลสระยายโสม ซึ่งเป็นตำบลข้างเคียงกับพื้นที่ศึกษา จำนวน 30 ตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยวัดความสอดคล้องภายในด้วยค่า Cronbach's Alpha ใช้เกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ที่ 0.7 (Nunnally and Bernstein, 1994) ผลการทดสอบได้ค่าความเชื่อมั่นของสเกลวัดทัศนคติที่ 0.764 ในส่วนของแบบสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและอาสาสมัครสวนหินพุหางนาค เป็นลักษณะของคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านป่าไม้ในพื้นที่ ปัจจัยคุกคาม และแนวทางในการส่งเสริมการอนุรักษ์ จึงไม่จำเป็นต้องตรวจสอบคุณภาพเหมือนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลในระดับครัวเรือนใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างเป็นระบบ (systematic sampling) ตามที่ตั้งของบ้านเรือนประชากร (เลขที่บ้าน) ในแต่ละหมู่บ้าน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในแต่ละหมู่บ้าน โดยสอบถามความสมัครใจเบื้องต้นในการให้ข้อมูลและวิธีการตอบแบบสอบถามของราษฎรว่าประสงค์จะอ่านคำถามและเขียนตอบด้วยตนเอง หรือให้ผู้ช่วยวิจัยสัมภาษณ์ข้อมูลตามแบบสอบถาม ในส่วนของการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและอาสาสมัครอนุรักษ์สวนหินพุหางนาค ผู้วิจัยทำการนัดหมายเวลาล่วงหน้าและเดินทางไปพบเพื่อสัมภาษณ์ตามกำหนดเวลาและสถานที่นัดหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ในการอธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรทุกตัวที่กำหนดไว้ในแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (correlation analysis) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (multiple regression analysis) ในการทดสอบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) สรุปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและอาสาสมัครอนุรักษ์สวนหินพุหางนาคในเชิงพรรณนา

ผลและวิจารณ์

ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจสังคม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นหัวหน้าครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 43.03 รองลงมาคือ คู่สมรส คิดเป็นร้อยละ 27.86 เป็นเพศหญิงร้อยละ 58.61 เพศชายร้อยละ 41.39 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.55 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 51-60 ปี ร้อยละ 22.26 โดยอายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 47.50 ปี (SD. = 15.21) ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาจบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 26.91 กลุ่มตัวอย่างทุกคนนับถือศาสนาพุทธ ส่วนใหญ่มีขนาดครัวเรือน 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 38.62 รองลงมา 5-6 คน คิดเป็นร้อยละ 32.04 โดยมีขนาดครัวเรือนเฉลี่ย 4.73 หรือประมาณ 5 คน (SD. = 2.12) ร้อยละ 78.21 ของกลุ่มตัวอย่างเป็นราษฎรดั้งเดิมที่เกิดในตำบลเดียวกับที่อยู่ปัจจุบัน อีกร้อยละ 21.79 ย้ายถิ่นฐานมาจากพื้นที่อื่นในจังหวัดสุพรรณบุรีและจังหวัดอื่นในภาคกลาง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 95.51 ไม่ต้องการย้ายถิ่นฐานในอนาคต

ในส่วนของการประกอบอาชีพ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือ รับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 32.92 รองลงมา คือ เกษตรกร คิดเป็นร้อยละ

29.54 โดยกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 76.21 ทำงานในอาชีพหลักทั้ง 12 เดือน รองลงมาร้อยละ 19.35 ทำงานในอาชีพหลักเพียง 2-6 เดือน โดยมีจำนวนเดือนของการทำงานในอาชีพหลักเฉลี่ย 10.35 เดือน (SD. = 3.13) และส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 70.92 ไม่มีอาชีพรอง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้รวมของครัวเรือนต่อปี 100,001-200,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.12 รองลงมา ร้อยละ 26.34 มีรายรวมต่อปี 50,001-100,000 บาท โดยมีรายได้เฉลี่ย 279,110.00 บาท (SD. = 952,270.00) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีทั้งผู้ที่มีรายได้สูงและรายได้ต่ำ ที่แตกต่างกันค่อนข้างมาก โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 50.47 มีรายได้พอใช้จ่ายในครัวเรือนแต่ไม่มีเงินออม รองลงมาร้อยละ 33.12 พอใช้และมีเงินออม ส่วนที่เหลือร้อยละ 16.41 ไม่พอใช้และต้องกู้ยืม

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 84.69 มีที่ดินในกรรมสิทธิ์ โดยส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 34.38 ถือครองที่ดินน้อยกว่า 1 ไร่ รองลงมาร้อยละ 24.21 ถือครองที่ดิน 4.1-10.0 ไร่ โดยขนาดการถือครองที่ดินเฉลี่ยอยู่ที่ 12.46 ไร่ (SD. = 37.12) ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกันในขนาดที่ดินที่ถือครองของกลุ่มตัวอย่างค่อนข้างมาก เช่นเดียวกับความแตกต่างด้านรายได้ สำหรับระยะห่างจากที่ดินที่ถือครองกับพื้นที่ป่า พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 35.96 มีระยะห่าง 1.10-3.00 กิโลเมตร รองลงมาร้อยละ 28.51 มีระยะห่างเพียง 0.10-1.00 กิโลเมตร โดยมีค่าเฉลี่ยของระยะห่าง 3.43 กิโลเมตร (SD. = 3.28) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในเชิงพื้นที่ๆ ค่อนข้างใกล้ชิดระหว่างชุมชนกับทรัพยากรป่าไม้

โดยภาพรวมของลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจสังคม พบว่าคนในชุมชนท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นคนดั้งเดิมในพื้นที่ที่ไม่มีความต้องการย้ายไปตั้งถิ่นฐานในถิ่นอื่น ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ไม่สูงนักแต่ไม่มีปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ส่วนใหญ่มีรายได้เพียงพอในการดำรงชีพ และมีที่ดินในกรรมสิทธิ์เป็นของตนเอง ซึ่งน่าจะเป็นผลดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ เนื่องจากความกดดันที่มีต่อการใช้ทรัพยากรน่าจะมีไม่มากนัก

และความเป็นคนท้องถิ่นเดิมถิ่นที่ส่งผลต่อความรัก
หวงแหนทรัพยากรในพื้นที่

การใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ การให้คุณค่า และทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

งานวิจัยนี้ศึกษาการใช้ประโยชน์ทางตรง
จากพื้นที่ป่าของราษฎรในชุมชนท้องถิ่นใน 8 รูปแบบ
ประกอบด้วย 1. การใช้พืชป่า 2. การใช้สัตว์ป่า 3. การ
ใช้ไม้ทำพื้น 4. การใช้ไม้เผาถ่าน 5. การใช้ไม้สร้างหรือ
ซ่อมแซมบ้านเรือน 6. การใช้ไม้ทำเฟอร์นิเจอร์ 7. การ
ใช้ไม้ทำคอกสัตว์ และ 8. การใช้ไม้ทำเครื่องจักสาน พบ
ว่าการใช้ประโยชน์ใน 7 ประเภท (ประเภทที่ 2-8) อยู่
ในระดับต่ำ กลุ่มตัวอย่างเฉลี่ยร้อยละ 84.00 ไม่มีการ
ใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ทางตรง ยกเว้นการใช้
พืชป่าที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 85.21 มี
การใช้ประโยชน์ ร้อยละ 14.79 ไม่มีการใช้ประโยชน์
โดยค่าเฉลี่ยภาพรวมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้
ทางตรงของกลุ่มตัวอย่างอยู่ที่ 1.23 ประเภท (SD. = 0.91)
จากค่าสูงสุดที่ 8.00 และเมื่อสอบถามถึงภาพรวมของ
การได้รับประโยชน์จากพื้นที่ป่าและทรัพยากรป่าไม้ซึ่ง
รวมทั้งประโยชน์ทางตรงและประโยชน์ทางอ้อมอื่นๆ
ได้แก่ การเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร แหล่งท่องเที่ยวและ
ศึกษาเรียนรู้ แหล่งดูดซับมลภาวะทางอากาศจากการ
ระเบิดหินที่ได้รับสัมปทานในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่
ตั้งอยู่ใกล้เคียงกับชุมชนและอื่นๆ พบว่ากลุ่มตัวอย่าง
ร้อยละ 94.00 ตอบว่าได้รับประโยชน์มีเพียงร้อยละ 6.00
ที่ตอบว่าไม่ได้รับประโยชน์จากพื้นที่ป่าและทรัพยากร
ป่าไม้ โดยเมื่อถูกถามถึงการให้คุณค่า/ให้ความสำคัญ
กับทรัพยากรป่าไม้ที่เหลือนอยู่ในพื้นที่อำเภออุ้มถ่อง กลุ่ม
ตัวอย่างส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 75.22 ให้คุณค่า/ให้
ความสำคัญในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 16.42
ให้คุณค่า/ให้ความสำคัญในระดับมาก โดยมีค่าคะแนน
เฉลี่ยอยู่ที่ 4.69 (SD. = 0.59) จากคะแนนสูงสุดที่ 5.00
ในส่วนของทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ซึ่ง
วัดในลักษณะมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ ด้วยจำนวน
ข้อคำถาม 15 ข้อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติเชิงบวก
ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในระดับสูง โดยมีค่า

เฉลี่ยอยู่ที่ 4.35 (SD. = 0.44) โดยประเด็นที่กลุ่มตัวอย่าง
เห็นด้วยสูงสุดคือ ป่าไม้ในอำเภออุ้มถ่องในอดีตสมบูรณ์
กว่าในปัจจุบันมาก ด้วยค่าเฉลี่ย 4.61 (SD. = 0.67) รอง
ลงมาคือ มีป่าไม้มาก มีน้ำมาก มีป่าไม้น้อย มีน้ำน้อย
ด้วยค่าเฉลี่ย 4.56 (SD. = 0.82) ส่วนประเด็นที่กลุ่ม
ตัวอย่างเห็นด้วยน้อยที่สุดคือ การปล่อยสัตว์เลี้ยงให้
เข้าไปหากินในป่าไม่สร้างผลกระทบต่อพื้นที่ป่า ด้วย
ค่าเฉลี่ย 3.39 (SD. = 1.25)

โดยภาพรวม ผลการศึกษาในส่วนของกรการใช้
ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ การให้คุณค่า และทัศนคติ
ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของคนในชุมชนท้องถิ่น
มีความสอดคล้องกับข้อสังเกตในส่วนของลักษณะ
พื้นฐานทางเศรษฐกิจสังคมที่ผู้วิจัย ได้กล่าวไว้ข้างต้น

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

จากที่กล่าวมาแล้วว่ากลุ่มตัวอย่างประชากร
ในการศึกษานี้เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ใกล้พื้นที่ป่า โดยมี
ระยะทางจากพื้นที่อยู่อาศัยถึงพื้นที่ป่าเฉลี่ยเพียง 3.43
กิโลเมตร ซึ่งถือว่ามีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ค่อนข้าง
ใกล้ชิดกับพื้นที่ป่าดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น อย่างไรก็ตาม
พบว่ากลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 42.34 มีความตั้งใจที่จะ
มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยกลุ่มที่
ตอบว่ามีความตั้งใจจะมีส่วนร่วม/ให้ความร่วมมือใน
การอนุรักษ์มีระดับความตั้งใจในระดับสูง ด้วยค่าเฉลี่ย
4.42 (SD. = 0.62) จากคะแนนสูงสุด 5.00

ในการทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความ
ตั้งใจในการร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของคนใน
ชุมชนท้องถิ่นในอำเภออุ้มถ่องในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้
ปัจจัยที่เป็นลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากร 3
ปัจจัยคือ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการตั้ง
ถิ่นฐานในพื้นที่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ 1 ปัจจัยคือ รายได้
ปัจจัยเชิงสถานการณ์ด้านความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน
กับทรัพยากรป่าไม้ 3 ปัจจัยคือ ระยะห่างจากที่ตั้ง
บ้านเรือนกับพื้นที่ป่า การได้รับประโยชน์จากป่า และ
การใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ในปัจจุบัน กับปัจจัย
ด้านการรู้คิด 2 ปัจจัยคือ การให้คุณค่ากับทรัพยากรป่าไม้

และทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จำนวนรวมทั้งสิ้น 9 ปัจจัย ทำการศึกษาความสัมพันธ์ในเบื้องต้นของทั้ง 9 ปัจจัยกับตัวแปรความตั้งใจในการร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยวิธีการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ ผลการทดสอบความสัมพันธ์พบว่า มีเพียง 4 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความตั้งใจในการร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในอนาคต ประกอบด้วย 1) อายุ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ -0.176 ($r = -0.176$; $p < 0.05$) ผู้ที่มีอายุมากขึ้นจะมีความตั้งใจในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์น้อยลง 2) ระดับการศึกษา ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ 0.178 ($r = 0.178$; $p < 0.05$)

ผู้ที่มีการศึกษามากขึ้นจะมีความตั้งใจในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มากขึ้น 3) การให้คุณค่ากับทรัพยากรป่าไม้ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ 0.215 ($r = 0.215$; $p < 0.01$) ผู้ที่มีการให้คุณค่ากับทรัพยากรป่าไม้มากขึ้นจะมีความตั้งใจในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มากขึ้น และ 4) ทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ 0.392 ($r = 0.392$; $p < 0.01$) ผู้ที่มีทัศนคติทางบวกต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มาก หรือมีทัศนคติทางบวกในระดับที่สูงขึ้น จะมีความตั้งใจในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มากขึ้น ดังรายละเอียดปรากฏตาม Table 1

Table 1 Correlation coefficients between conservation intention and associated factors.

Factor / Variable	Correlation coefficient (r) with conservation intention
Age	-0.176*
Educational level	0.178*
Value toward forest resources	0.215**
Attitude toward forest resource conservation	0.392**

Remarks: * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$

อย่างไรก็ดี เมื่อทำการทดสอบอิทธิพลของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ทั้ง 4 ปัจจัย ด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุ วิธีการ Enter พบว่าตัวแปรอิสระทุกตัวรวมกันส่งอิทธิพลร่วมต่อความตั้งใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 7.200$; $p < 0.01$) โดยก่อให้เกิดการแปรผันในความตั้งใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ประมาณร้อยละ 20.8 ($R^2 = 0.208$) แต่มีเพียง 2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Table 2) เรียงตามน้ำหนักอิทธิพลจากมากไปหาน้อยคือ ทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานที่ 0.412 ($\beta = 0.412$; $p < 0.01$) รายบุคคลที่มีทัศนคติทางบวกต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มาก จะมีความตั้งใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มาก และ การให้คุณค่าต่อทรัพยากรป่าไม้ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย

มาตรฐานที่ 0.123 ($\beta = 0.123$; $p < 0.05$) รายบุคคลที่มีการให้คุณค่าต่อทรัพยากรป่าไม้มาก จะมีความตั้งใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มาก ซึ่งผลการทดสอบที่ได้มีความสอดคล้องกับทฤษฎีเหตุผลแห่งการกระทำของ Fishbein and Ajzen (1975) และ Ajzen and Fishbein (1980) ที่ยืนยันอิทธิพลของทัศนคติต่อพฤติกรรมผ่านทางความตั้งใจในการกระทำ พฤติกรรม ข้อสรุปของ Mohr and Smith (1999) เกี่ยวกับการผลักดันให้เกิดพฤติกรรมอนุรักษ์ในระดับชุมชน โดยการเสริมสร้างทัศนคติทางบวกที่มีต่อการอนุรักษ์ และสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์อภิมานงานวิจัย พฤติกรรมมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์จำนวน 118 เรื่อง ของ Phongkhio and Sangchoey (2017) ที่พบว่า ตัวแปรด้านการรู้คิด ได้แก่ ทัศนคติ และการให้คุณค่าทรัพยากรป่าไม้ เป็นตัวแปรที่มีขนาดอิทธิพล (effect size) ต่อพฤติกรรมมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ในระดับสูงกว่าตัวแปรกลุ่มอื่น ๆ

Table 2 Results from multiple regression analysis testing the influences of socio-demographic and cognitive factors on conservation intention.

Factor / Variable	Beta	t	p
Age	-0.107	-1.025	0.307
Educational level	0.109	1.050	0.296
Value toward forest resources	0.123	2.238	0.026
Attitude toward forest resource conservation	0.412	4.717	0.000

Remarks: $F=7.200$; $p<0.01$; Multiple $R=0.456$; $R^2=0.208$

ทัศนคติของผู้นำชุมชนและอาสาสมัครอนุรักษ์สวนหิน พุหางนาคต่อสถานการณ์ป่าไม้ ปัจจัยคุกคามพื้นที่ป่า และแนวทางในการส่งเสริมการอนุรักษ์

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนจำนวน 10 คน และ ผู้นำอาสาสมัครอนุรักษ์สวนหินพุหางนาคที่ตั้งอยู่ในเขตวนอุทยานพุม่วงและป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาตะโกปิดทอง และป่าเขาเพชรน้อย อีกจำนวน 5 คน พบว่าส่วนใหญ่ให้ทัศนะที่ตรงกันว่า พื้นที่ป่าไม้ในเขตอำเภออุ้มทองลดลงกว่าในอดีต และพื้นที่ป่าที่เหลืออยู่ก็มีปัจจัยคุกคามหลากหลายรูปแบบ ที่สำคัญคือ การเปิดให้สัมปทานระเบิดหิน การนำวัวเข้าไปปล่อยให้หากินในพื้นที่ป่าของราษฎรบางกลุ่ม ปัญหาไฟป่าในฤดูแล้ง และปัญหาการคุกคามของพืชต่างถิ่น ได้แก่ ผลการรอก (*Lantana camara* Linn.) สนับแดง (*Jatropha gossypifolia* L.) และ ไมยราบดิน (*Mimosa pigra* L.) ซึ่งแนวทางในการอนุรักษ์ผืนป่าและทรัพยากรป่าไม้ตามทัศนะของผู้นำชุมชนและอาสาสมัครอนุรักษ์สวนหินพุหางนาค ประกอบด้วย 1) ไม่นอญูดให้มีการสัมปทานระเบิดหินแปลงใหม่ในป่าสงวนแห่งชาติในเขตอำเภออุ้มทอง 2) ส่งเสริมการจัดตั้งป่าชุมชนเพิ่มขึ้นจากเดิมที่มีเพียงป่าชุมชนบ้านศรีสรรเพชร 3) กำหนดเขตพื้นที่ที่อนุญาตให้เลี้ยงปศุสัตว์ชัดเจน และประสานขอความร่วมมือเกษตรกรผู้เลี้ยงวัวไม่ให้ปล่อยสัตว์เลี้ยงของตนเองเข้าไปหากินในพื้นที่ป่าส่วนอื่นนอกเหนือจากพื้นที่ที่กำหนด 4) ส่งเสริมการปลูกไม้พื้นถิ่นเสริมในพื้นที่ป่าอย่างต่อเนื่องตลอดจนจัดกิจกรรมการปลูกป่าในโอกาสที่มีกลุ่มบุคคลต่างๆ เข้ามาเยือนพื้นที่เพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้ 5) จัดทำแนวกันไฟ

และส่งเสริมการจัดตั้งหน่วยอาสาสมัครป้องกันรักษาป่าขึ้นในทุกชุมชนที่ตั้งอยู่ติดพื้นที่ป่า และ 6) กำจัดพืชต่างถิ่นที่คุกคามระบบนิเวศออกไปจากพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Phongkhieo and Nunsong (2016) และ Phongkhieo *et al.*, (2018)

สรุป

โดยภาพรวม จากการศึกษาข้อมูลทั้งในระดับครัวเรือน โดยการสอบถามผู้แทนครัวเรือน และข้อมูลระดับชุมชน โดยการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและอาสาสมัครที่เป็นแกนนำในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่อำเภออุ้มทองพบว่า การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ในปัจจุบันยังจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริม ขกระดับให้มีความเข้มแข็งขึ้น โดยชุมชนท้องถิ่นมีลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีศักยภาพที่จะพัฒนาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้มากขึ้นได้ เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นประชากรดั้งเดิม ไม่มีปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ทางตรงในระดับต่ำ แม้ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะไม่สูงนักแต่ยังมองเห็นคุณค่าความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้และมีทัศนคติทางบวกในระดับที่ค่อนข้างสูงต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งผลการทดสอบปัจจัยพื้นฐานดังกล่าวก็พบว่าปัจจัยด้านการให้คุณค่าและทัศนคติมีอิทธิพลอย่างมากต่อความตั้งใจที่จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ของราษฎร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน จึงควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทัศนคติเชิงบวกดังกล่าวให้เกิดขึ้นในหมู่ราษฎรในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มคนรุ่นใหม่ หรือเยาวชนทั้งนี้ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าคนที่อายุน้อยจะมีความตั้งใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการอนุรักษ์มากกว่าคนที่อายุสูงขึ้น ประกอบกับการเสริมสร้างทัศนคติและการให้คุณค่าเชิงบวกจำเป็นต้องสร้างความเข้มแข็งในองค์ประกอบด้านการรู้คิดของปัจเจกบุคคล ซึ่งทำได้โดยการส่งเสริมเผยแพร่ความรู้ทุกรูปแบบ ทั้งนี้ควรดำเนินการควบคู่กับแนวทางในการลดปัญหาปัจจัยคุกคามตามข้อเสนอแนะจากทัศนระของผู้นำชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการควบคุมพื้นที่สัมปทานการระเบิดหินในป่าสงวนแห่งชาติ การควบคุมการปล่อยวัวเข้าไปหากินในพื้นที่ป่า การกำจัดพืชต่างถิ่นที่คุกคามระบบนิเวศป่าไม้ เป็นต้น ซึ่งหากสามารถดำเนินการทุกส่วนไปได้อย่างต่อเนื่อง ก็เชื่อว่าการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในระดับท้องถิ่นในอำเภออุ้มถ้องก็จะประสบความสำเร็จได้

REFERENCES

- Ajzen, I and M. Fishbein. 1980. **Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior**. Prentice-Hall, Englewood-Cliffs, New Jersey.
- Cochran, W. G. 1977. **Sampling Techniques**. John Wiley & Sons, New York.
- Fishbein, M. and I. Ajzen. 1975. **Belief, Attitude, Intention, and Behavior: An Introduction to Theory and Research**. Addison-Wesley, Reading, Main.
- Jorakhesamphan Tambon Administration Office. 2018. **Population Statistics**. Available source: <http://www.Jorakhesamphan.go.th> October 9, 2017. (in Thai)
- Mohr, D. M. and W. Smith. 1999. **Forestering Sustainable Behavior: An Introduction to Community-Based Social Marketing**. New Society Publishers, Gabriola Island B.C.
- Nongong Tambon Administration Office. 2018. **Population Statistics**. Available source: <http://www.nongong.go.th> October 9, 2017. (in Thai)
- Nunnally, J. and I. Bernstein. 1994. **Psychometric Theory (3rd Ed)**. McGraw-Hill, Inc., New York.
- Phongkhieo, N. T. and T. Sangchoey. 2017. **Meta-Analysis in Conservation Behaviors of Protected Area Users: A Research Report**. Department of Conservation, Faculty of Forestry, Kasetsart University. Bangkok. (in Thai)
- _____. and N. Nunsong. 2016. **Development and Conservation of Phu Hang Nak Tourism Site and Its Connectivity: A Project Report**. Department of Conservation, Faculty of Forestry, Kasetsart University. Bangkok. (in Thai)
- _____. R. Nuampakdee., N. Nunsong., U. Phumalee., T. Sangchoey., D. Kaowsrita., and P. Kongchaleam. 2018. **Handbook for Nature and Local Ecosystem Study in Phu Hang Nak, U Thong District, Suphanburi Province**. Khianaksorn Printing, Bangkok. (in Thai)
- Rovinelli, J. and R. K. Hambleton. 1977. On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. **Dutch Journal of Educational Research** 2: 49-60.
- Royal Forest Department. 2018. **Forest Area**. Available source: <http://www.forest.go.th>, October 19, 2018. (in Thai)
- U Thong Tambon Administration Office. 2018. **Population Statistics**. Available source: <http://www.u.thongcity.go.th> October 9, 2017. (in Thai)